

BRCA dragerschap bij mannen

Nieuwegein 10 april 2010

Senno Verhoef

Polikliniek Familiare Tumoren NKI-AVL

Vandaag

- “ Introductie, BRCA1 en BRCA2
- “ Gezondheidsaspecten
- “ Psychologische aspecten (Daniela Hahn)

Vandaag

- “ **Introductie, BRCA1 en BRCA2**
- “ Gezondheidsaspecten
- “ Psychologische aspecten (Daniela Hahn)

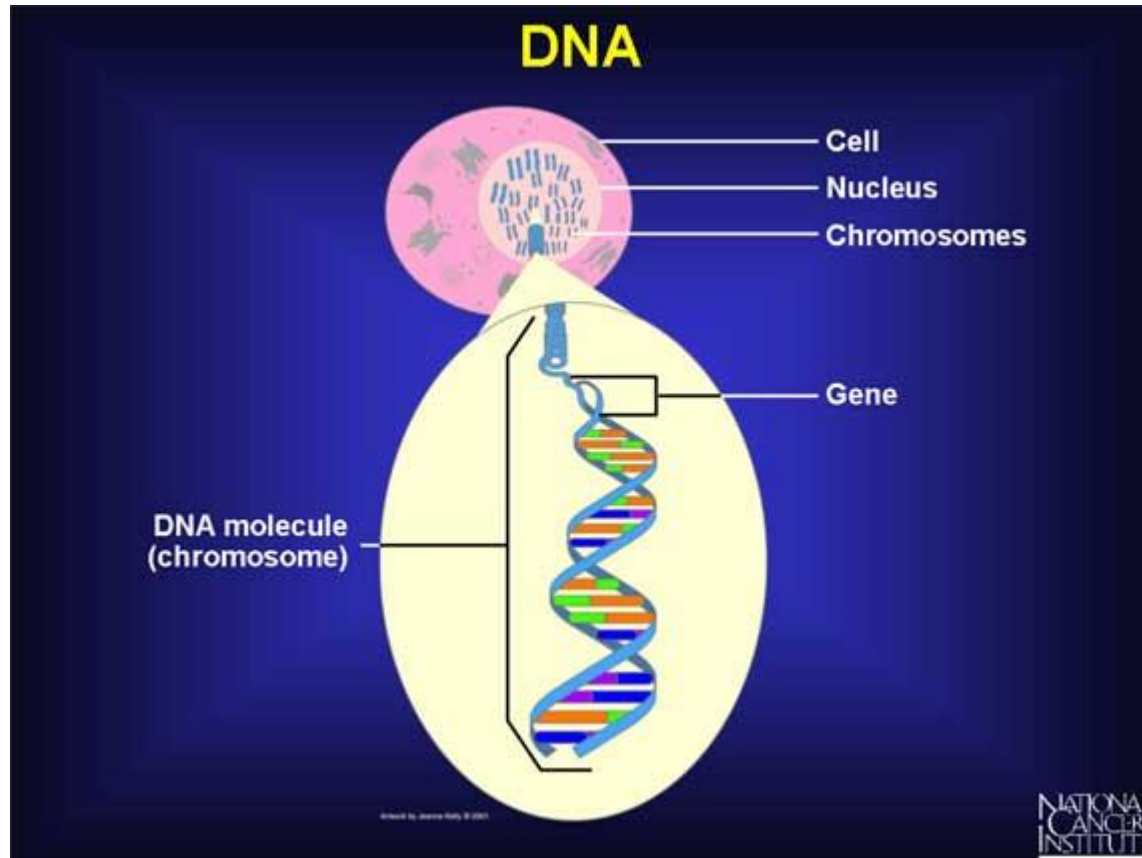
Vandaag gaat over communicatie

- “ Weten waarover je praat helpt
- “ Belangrijk om kennis te hebben
- “ Uitleg over biologie
- “ Selecteren wat belangrijk is om je boodschap te kunnen overbrengen, bv aan familieleden die nog niet op de hoogte zijn

Wat is een gen

- “ Gen is genetische code: DNA
- “ 30.000 genen per cel
- “ Code uniek per individu (behalve bij eeneiige tweeling)
- “ Je bent de helft van je ouders (+ een beetje = mutaties)
- “ Gehele set van iedere ouder, dus alles dubbel

Wat is DNA?

De genetische code

Gen = erfelijke eigenschap

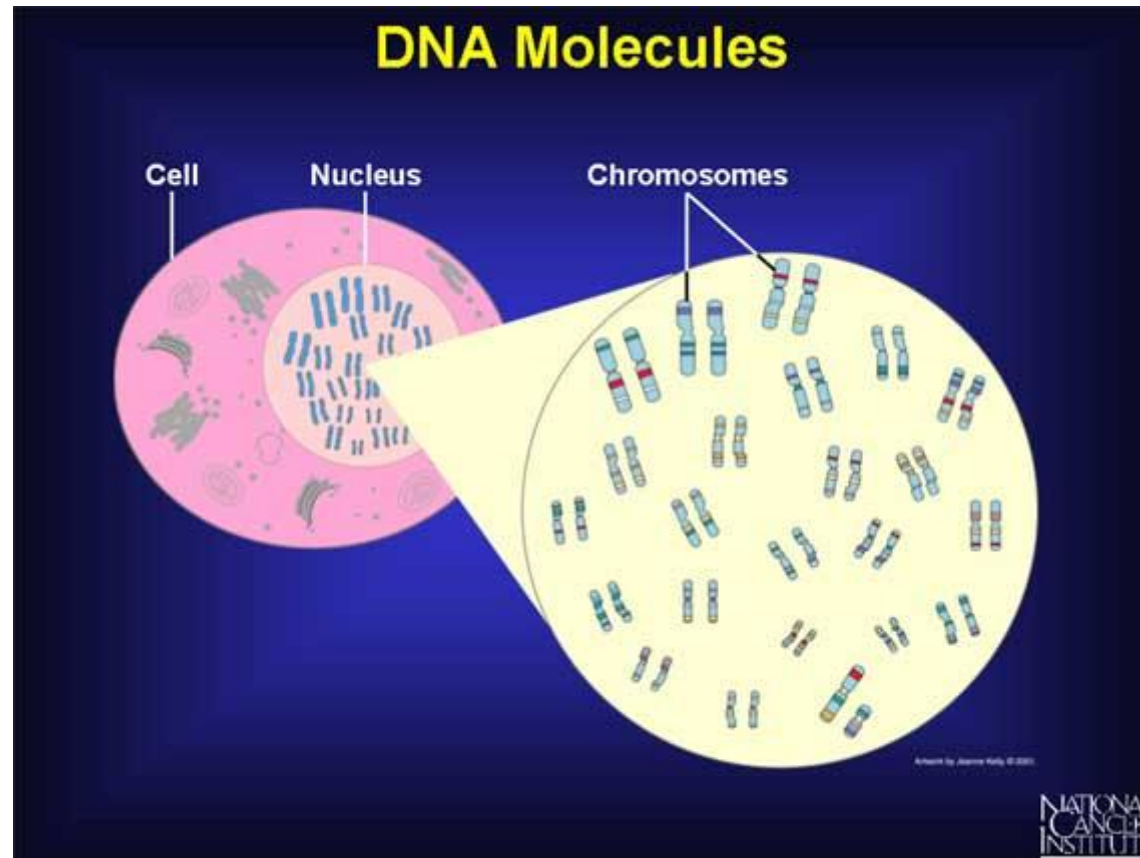
Codeert voor een eiwit: %kookboek recept +

Eiwit is lichaamseigen stof

Eiwit bestaat uit aminozuren

Gen geeft de volgorde van aminozuren, en zodoende via vouwing een 3-dimensionale structuur, het eiwit

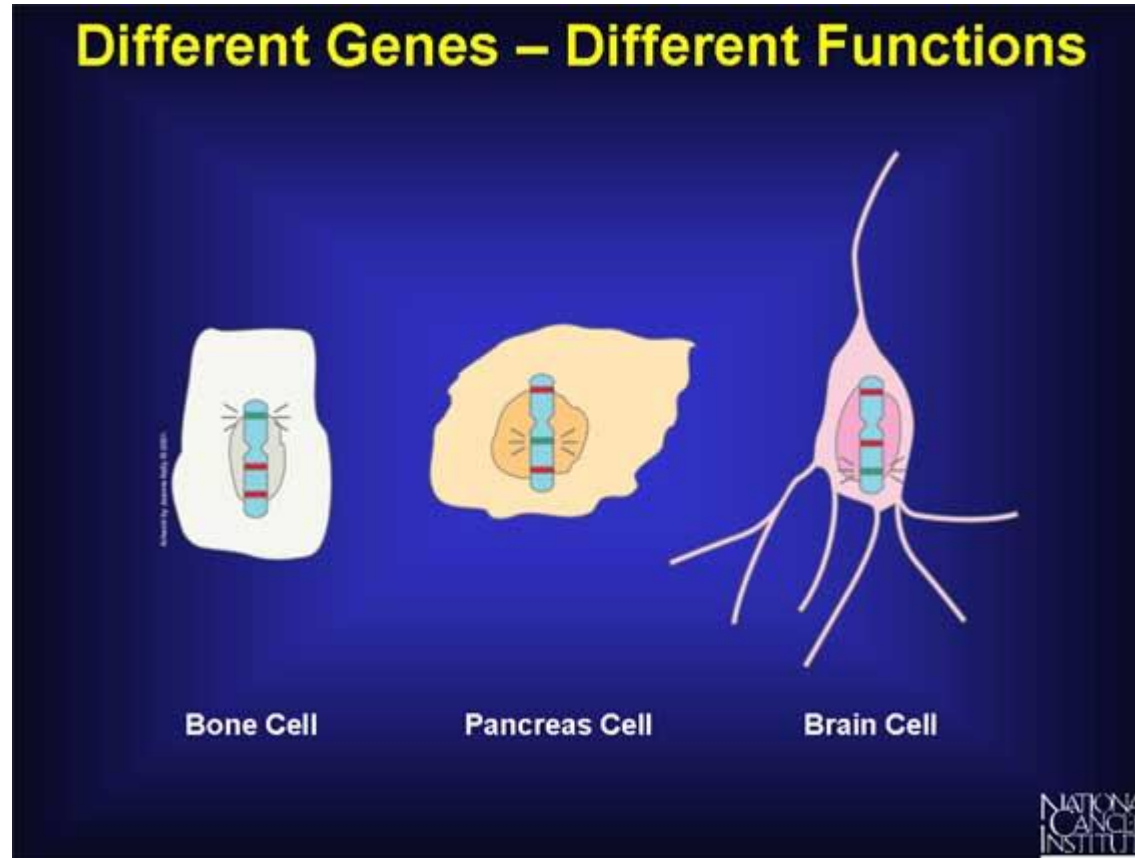
DNA bevindt zich in chromosomen (erfelijkheidsdragers)

“ Er zijn 23 paren(dus 46) chromosomen: 1-22, XY=man, XX=vrouw

Genen hebben verschillende functies

- “ Voorbeeld: op hetzelfde chromosoom drie genen van belang voor verschillende weefsels of plaatsen in het lichaam

De normale situatie van BRCA1/2

- “ Bij de geboorte twee intacte BRCA1 - en BRCA2-genen
- “ In de loop van het leven slijtageqwardoor een gen defect kan raken
- “ In principe geen probleem want tweede exemplaar van het gen beschikbaar (de kopie van de andere ouder)
- “ Probleem ontstaat wanneer (jaren later) het tweede exemplaar ook uitvaltq

De BRCA eiwitten

BRCA staat voor BReast CAncer

Eiwitten zijn betrokken bij het onderdrukken van het ontstaan van kanker:

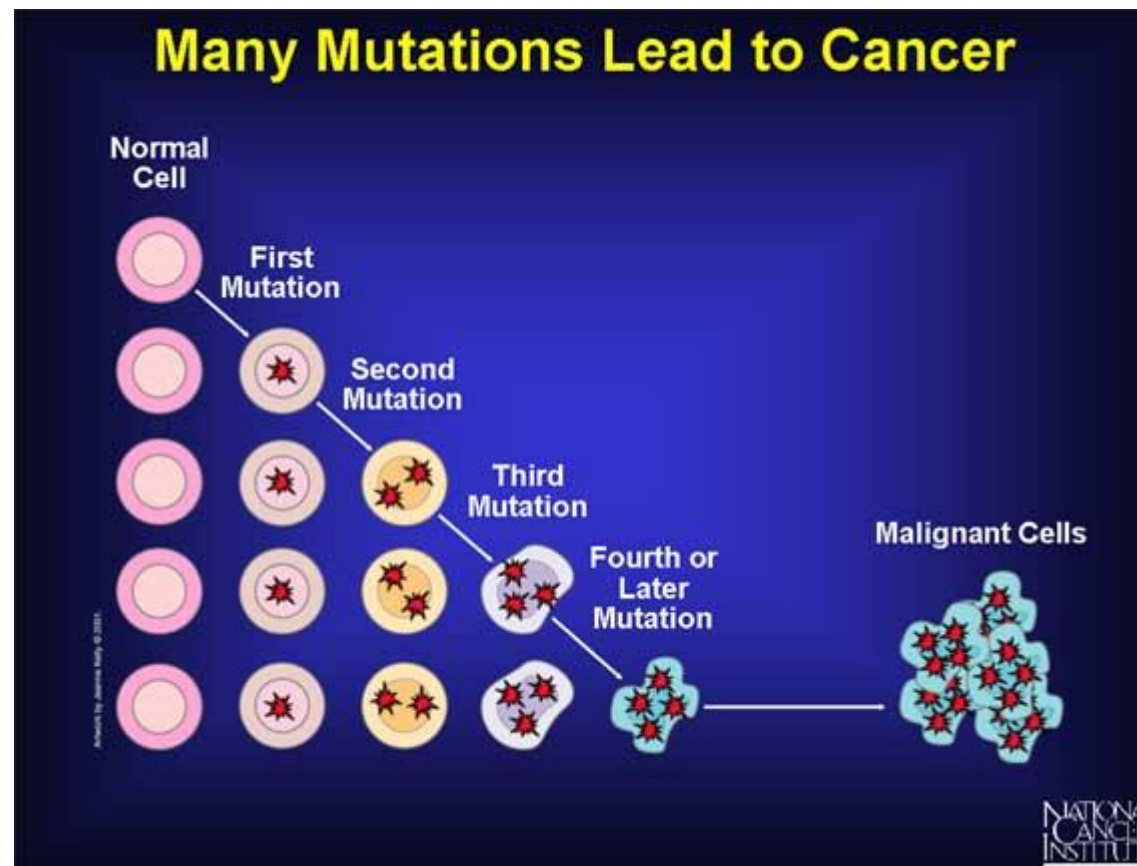
• tumor suppressor eiwitten

UITLEG

Kanker is ongecontroleerde celdeling

De BRCA genen zijn bewakers van de celdelingsprocessen

Mutaties leiden (uiteindelijk) tot kanker

” Dit wordt het ~~u~~multiple hit model genoemd

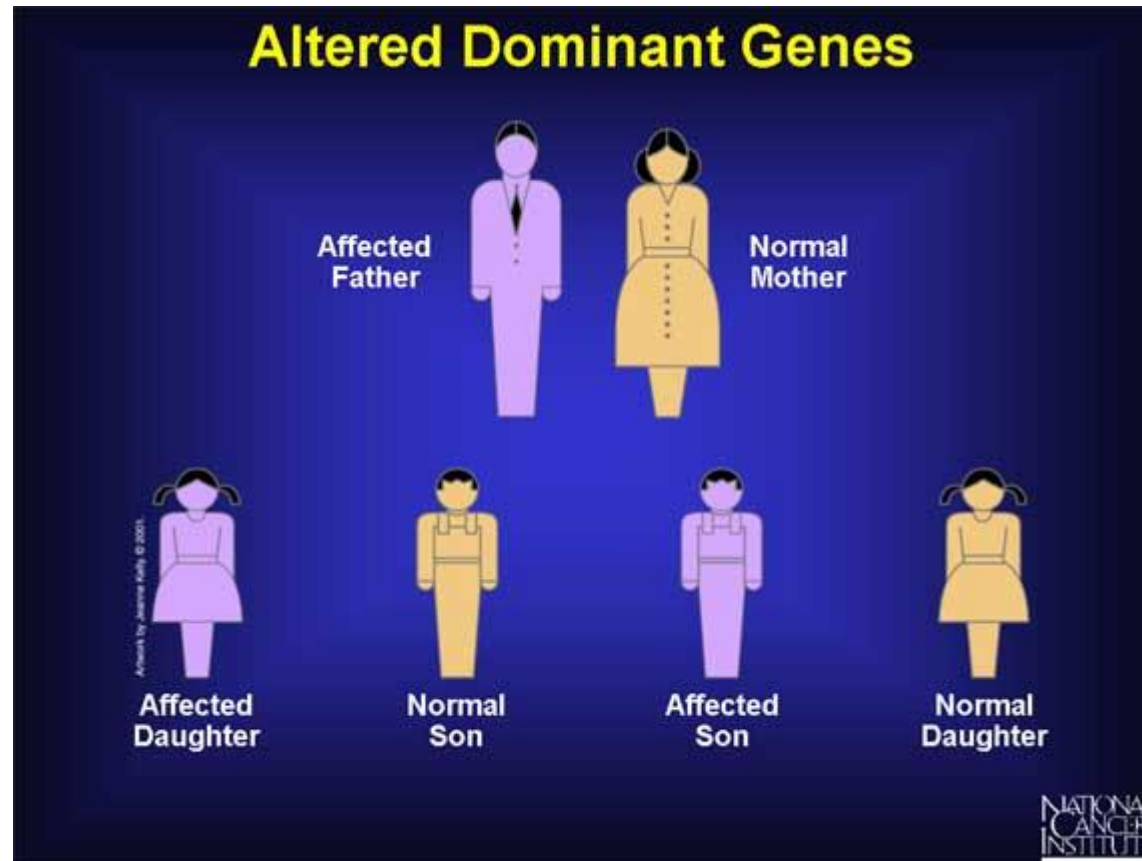
De ~~mutante~~ situatie

- “ Geboren met een beschadigd exemplaar van het BRCA1 of BRCA2 gen
- “ Een intact kopie van de andere ouder
- “ Geen direct probleem, maar wel wanneer deze ~~enige~~ werkzame kopie uitvalt, om wat voor reden dan ook
- “ Geen reservecapaciteit = controle op celdeling door BRCA eiwit verval = stap op weg naar kanker

Dus bij BRCA1 of -2 mutatie

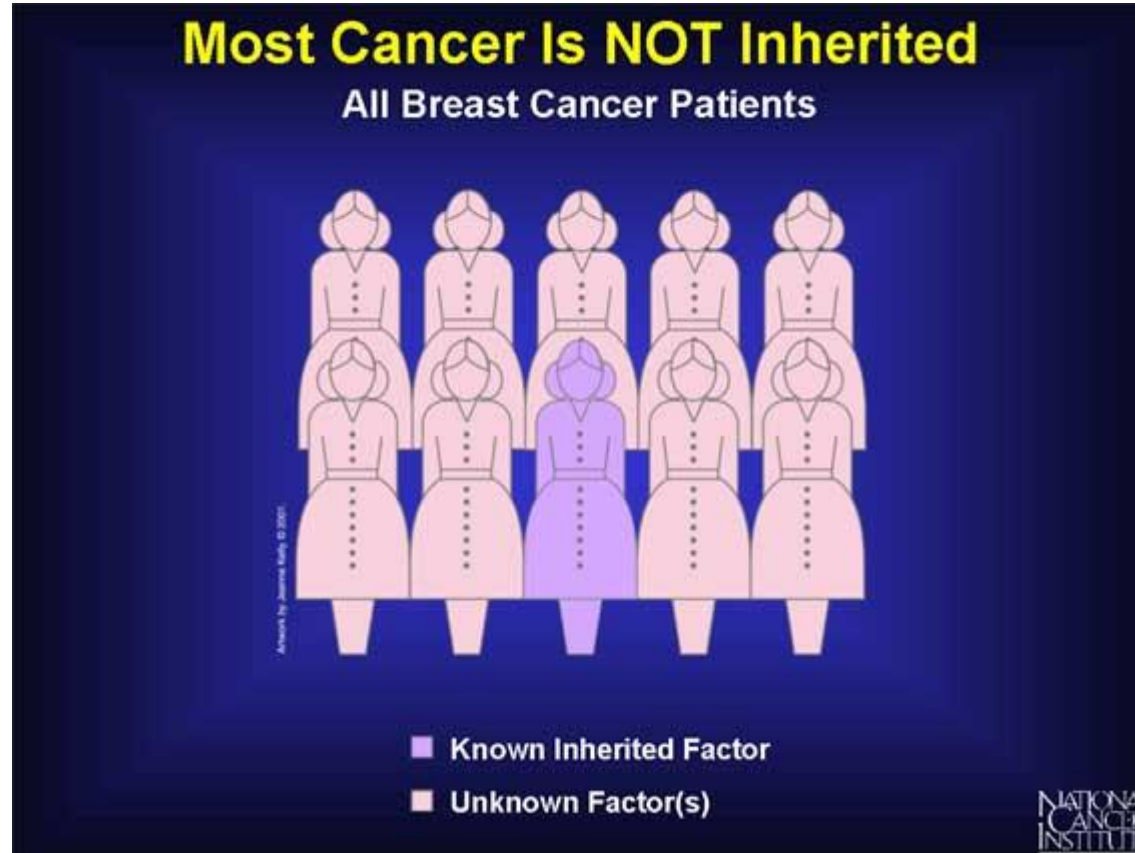
- “ Voorsprong als het ware om kanker te ontwikkelen
  - . Daarom meestal jonger
  - . Daarom vaker
  - . Daarom vaker dubbelzijdig
  - . Voornamelijk in borst- en eierstokweefsel, andere weefsels hebben andere ~~bewakers~~
- “ Het is dus zo dat je niet altijd kanker krijgt, want het kan zodanig lopen dat je een tweede kritieke stap niet tegenkomt

Overerving

“ Bij dominante overerving krijgt gemiddeld de helft van de kinderen de mutatie

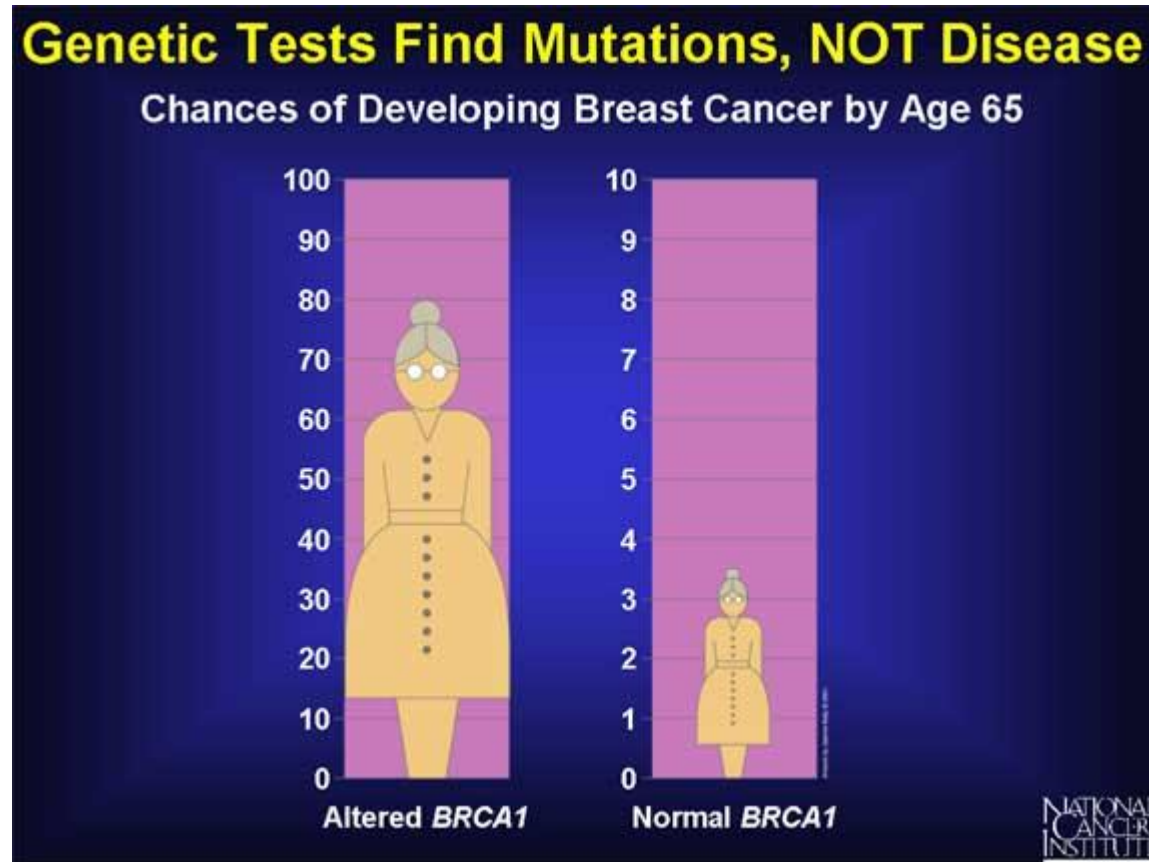
Kanker is meestal NIET erfelijk

“ Gedacht wordt dat 5-10% van kanker sterk erfelijk voorbestemd is

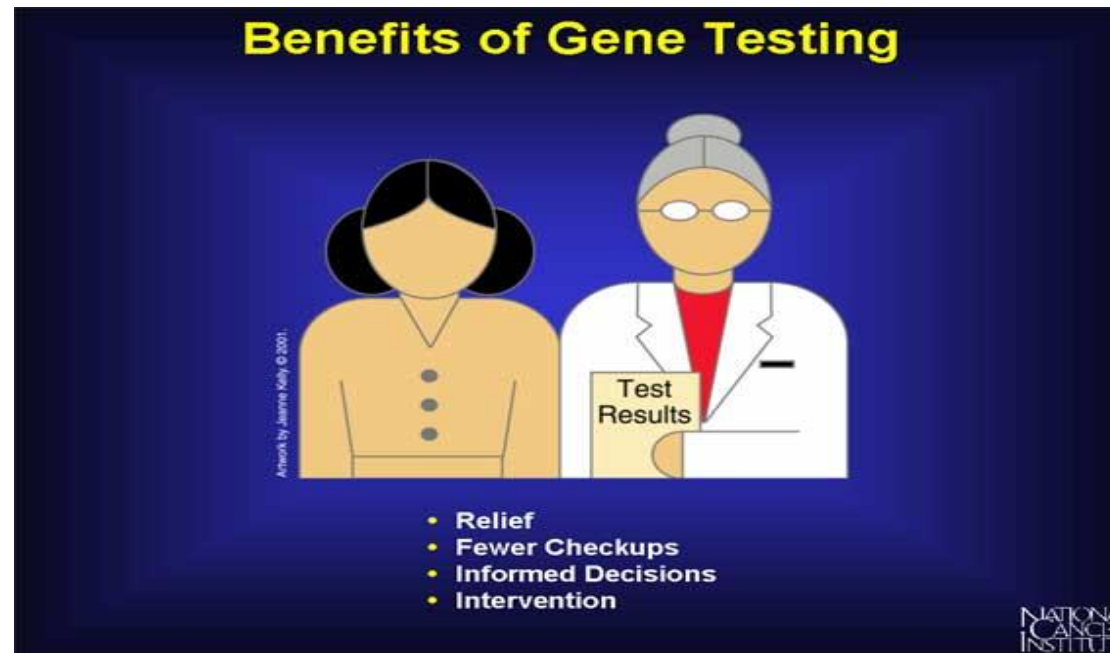

Risico op borstkanker bij BRCA1 mutatie voor vrouwen hoog

- ” Voor mannen: Borstkanker risico: 7% (1 op 14) BRCA2
- ” Voor BRCA1 tussen 0,1% (1:1000=bev risico) en een paar %

Voordelen van genetisch testen

- ” Opluchting (bij geen dragerschap)
- ” Duidelijkheid
- ” Minder controles
- ” Geinformeerd besluiten
- ” Interventies

Beperkingen van DNA-test

“ Het weten loopt voor op de toepassingen, zoals vroegdiagnostiek en therapieën

Psychologische consequenties (Daniela)

Thema€ bij mannen

“ (Verlate) rouw

“ Vermijden

“ Schuldgevoel

“ Doorgeven aan kinderen

? Wat moet ik vertellen

? Hoe moet ik het vertellen

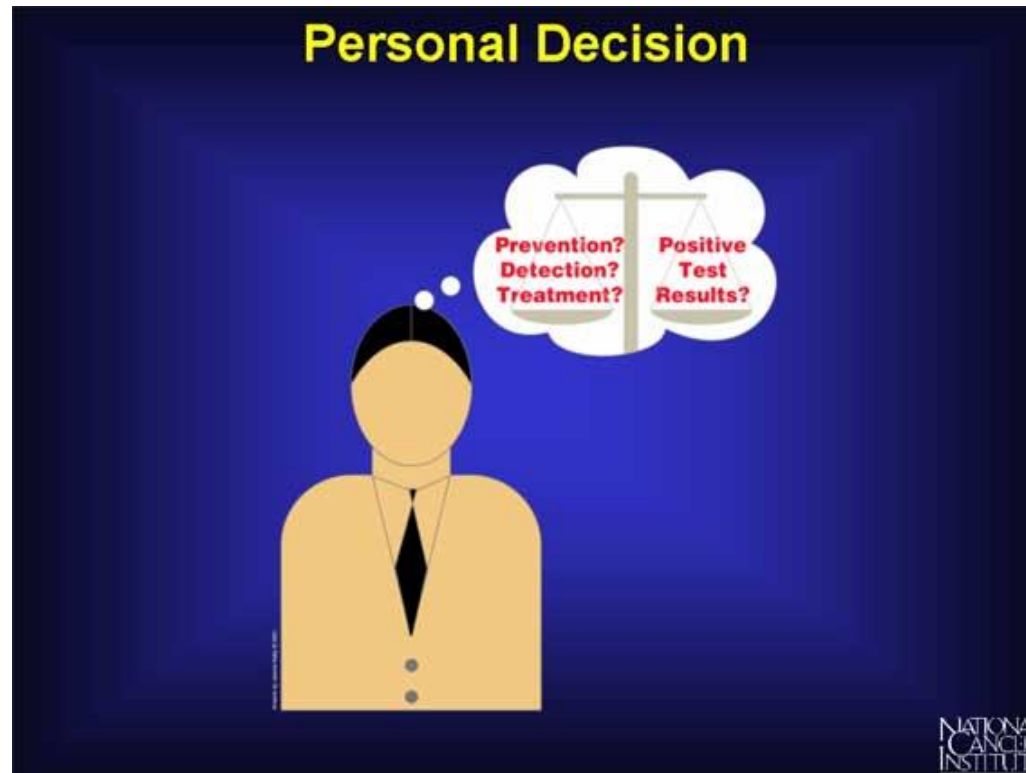
? Wanneer moet ik het vertellen

Weten of niet weten? Moeilijke keuze

” Vooral als je het voor een ander moet beslissen!

En een persoonlijke keuze

- “ Vaak nemen in erfelijkheids- en familieaangeleden de vrouwen het voortouw, man kan daardoor ook buitenspelgezet worden, nog meer bij een vrouwenaandoening zoals bij erfelijk aanleg voor borstkanker

Vandaag

- “ Introductie, BRCA1 en BRCA2
- “ **Gezondheidsaspecten**
- “ Psychologische aspecten (Daniela Hahn)

Nederlandse situatie goed uitgezocht voor BRCA2 in landelijke studie 2005 (BRCA1 volgt)

711

LETTER TO JMG

Cancer risks in *BRCA2* families: estimates for sites other than breast and ovary

C J van Asperen*, R M Brohet*, E J Meijers-Heijboer, N Hoogerbrugge, S Verhoef, H F A Vasen, M G E M Ausems, F H Menko, E B Gomez Garcia, J G M Klijn, F B L Hogervorst, J C van Houwelingen, L J van't Veer, M A Rookus, F E van Leeuwen, on behalf of the Netherlands Collaborative Group on Hereditary Breast Cancer (HEBON)

.....
J Med Genet 2005;42:711-719. doi: 10.1136/jmg.2004.028829

Vertaald:

“ Risico's op kanker in BRCA2 families, schattingen voor andere soorten dan borstkanker of eierstokkanker

Voorbeeld van een BRCA2 familiestamboom

bron: artikel van Asperen et al, 2005

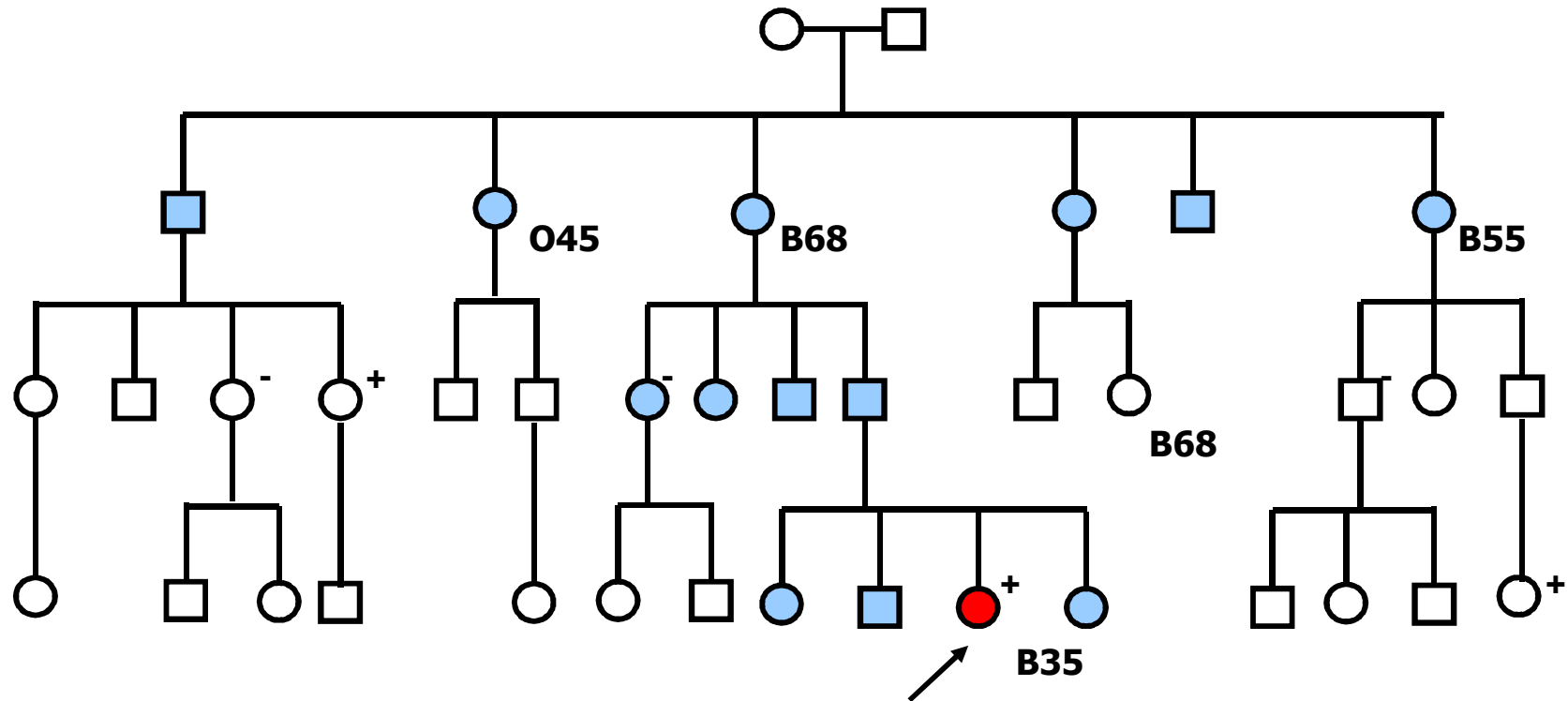

Figure 1. Selection of the analytic cohort

The youngest mutation carrier in the family and the selected cohort of 50% carriers: sibs of the index person, the ancestors and their sibs.

Hebben BRCA2 mutatie dragers meer kans dan niet -
 dragers om kanker te krijgen, en zo ja wat voor soort?
 Studie NL2005 olv Van Asperen

Table 3 Gender specific cancer risks for sites other than breast and ovary in BRCA2 mutation carriers

ICD	Location	Obs	Exp	RR	95% CI	Pa (n)
Male	All	139	117.7	1.4	1.1 to 1.6	57
146-149	Pharynx	3	0.8	6.7	1.4 to 19.7	1
150-159	Digestive system	37	29.6	1.5	1.1 to 2.1	17
155	Liver	4	0.7	11.1	3.0 to 28.5	2
157	Pancreas	11	2.5	7.8	3.9 to 14.0	6
170	Bones	2	0.3	15.0	1.7 to 54.3	1
179-189	Urogenital system	34	25.2	1.7	1.2 to 2.4	14
185	Prostate	24	13.6	2.5	1.6 to 3.8	7
Female	All	60	82.3	0.3	0.3 to 0.4	27
157	Pancreas	4	1.9	3.7	1.0 to 9.4	1

See Methods section for estimating RR. Obs, observed, exp, expected.

Inzoomen op prostaatkanker en alvleesklierkanker

Table 6 Estimated cumulative risks for pancreas and prostate cancer in *BRCA2* mutation carriers by sex and age

Age category (years)	Pancreas				Prostate	
	Men Risk *	95% CI	Women Risk	95% CI	Risk	95% CI
<30	0	0	0	0	0	0
30-40	0	0	0	0 to 0.3	0	0
40-50	0.3	0 to 1.4	0.2	0 to 0.7	0.1	0 to 0.5
50-60	1.2	0 to 3.2	0.5	0 to 1.5	0.8	0 to 2.3
60-70	4.1	1.0 to 7.3	1.4	0 to 3.4	5.2	1.7 to 8.7
70-80	6.9	3.8 to 10	2.8	0.9 to 4.7	17.3	12.5 to 22

*Cumulative risk as the probability of an individual being diagnosed with cancer by age *t*, conditional upon survival through all preceding age periods (%).

“ Conclusies

- . 7% risico op alvleesklierkanker
- . 17% risico op prostaatkanker

Risico op kanker gesplitst naar man/vrouw

Table 3 Gender specific cancer risks for sites other than breast and ovary in *BRCA2* mutation carriers

ICD	Location	Obs	Exp	RR	95% CI	Pa (n)
Male	All	139	117.7	1.4	1.1 to 1.6	57
146-149	Pharynx	3	0.8	6.7	1.4 to 19.7	1
150-159	Digestive system	37	29.6	1.5	1.1 to 2.1	17
155	Liver	4	0.7	11.1	3.0 to 28.5	2
157	Pancreas	11	2.5	7.8	3.9 to 14.0	6
170	Bones	2	0.3	15.0	1.7 to 54.3	1
179-189	Urogenital system	34	25.2	1.7	1.2 to 2.4	14
185	Prostate	24	13.6	2.5	1.6 to 3.8	7
Female	All	60	82.3	0.3	0.3 to 0.4	27
157	Pancreas	4	1.9	3.7	1.0 to 9.4	1

See Methods section for estimating RR. Obs, observed, exp, expected.

“ Conclusie: risico verhoogd op al vleesklier- en prostaatkanker

Leeftijdsspecifiek risico bij BRCA2 mutatie dragers

Table 4 Age specific cancer risks in *BRCA2* mutation carriers

Location	<65 years of age				≥65 years of age			
	Obs	Exp	RR	95% CI	Obs	Exp	RR	95% CI
All cancers	95	29.4	5.5	0.7 to 1.4	104	170.5	0.2	0.2 to 0.3
Pharynx	2	0.3	15.7	1.8 to 56.6	2	0.8	4.2	0.5 to 14.9
Colon	8	1.8	8.0	3.4 to 15.7	12	14.7	0.6	0.3 to 1.1
Pancreas	8	0.4	37.1	16.0 to 73.1	7	4.0	2.5	1.0 to 5.2
Prostate*	12	2.7	8.0	4.1 to 14.0	12	10.9	1.2	0.6 to 2.1

See Methods section for estimating RR. *Prostate cancer risk estimated before and below 73 years of age. For all presented cancer sites, *p* for difference is <0.001.

Conclusies

deel van het risico is onder de 65 jaar, maar de absolute kansen <65 jaar blijven onder 10%.

Overzicht tumoren anders dan borst- en eierstokkanker (mannen en vrouwen)

Table 2 Cancer risks for sites other than breast and ovary in *BRCA2* mutation carriers

ICD code	Location	Obs	Exp	RR	95% CI	Pa (n)
-	All	199	199.9	1	0.9 to 1.1	85
140-149	Buccal cavity and pharynx	6	3.6	2.4	0.9 to 5.3	4
141	Tongue	1	0.6	2.4	0.03 to 13.1	1
142	Salivary glands	1	0.4	4.6	0.1 to 25.4	1
143-145	Mouth	0	0.9	-	-	-
146-149	Pharynx	4	1.0	7.3	2.0 to 18.6	2
150-159	Digestive system	60	50.1	1.5	1.1 to 1.9	25
150	Oesophagus	1	2.0	-	-	-
151	Stomach	13	12.1	1.2	0.6 to 2.0	2
152	Small intestine	1	0.5	3.7	0.05 to 20.6	-
153	Colon	20	16.5	1.5	0.9 to 2.3	11
154	Rectum	3	10.8	-	-	2
153-154	Colon/rectum	23	27.2	0.7	0.4 to 1.0	13
155	Liver	5	0.9	10.9	3.5 to 25.4	2
156	Gallbladder and extrahepatic bile duct	1	2.8	-	-	1
157	Pancreas	14	4.4	5.9	3.2 to 10.0	7
160-165	Respiratory system	35	44.3	0.5	0.4 to 0.8	13
160	Nasal cavities	0	0.4	-	-	-
161	Larynx	3	2.7	1.2	0.2 to 3.6	2
162	Lung	30	40.4	0.4	0.3 to 0.6	9
163	Pleura/mesothelium	0	0.6	-	-	-
170	Bones	3	0.4	14.4	2.9 to 42.1	1
171	Connective tissues	1	1.1	0.8	0.01 to 4.6	1
172	Melanoma	2	3.5	0.1	0.01 to 0.2	1
179-189	Urogenital system	43	40.5	1.2	0.8 to 1.6	20
180	Cervix uteri	1	2.5	-	-	1
182	Corpus uteri	6	4.4	1.8	0.7 to 3.9	3
185	Prostate gland	24	13.6	2.5	1.6 to 3.8	7
186	Testis	0	0.8	-	-	-
187	Penis	0	0.3	-	-	-
188	Bladder	9	8.4	1.2	0.5 to 2.3	6
189	Kidney	3	5.2	0.1	0.02 to 0.2	3
191	Brain	5	2.2	3.9	1.2 to 9.0	1
192	Thyroid gland	1	0.9	1.1	0.01 to 6.0	-
200-208	Leukaemia and lymphoma	8	12.4	0.2	0.1 to 0.4	5
200	Non-Hodgkin's disease	3	4.9	0.2	0.03 to 0.4	2
201	Hodgkin's disease	0	1.0	-	-	-
204-208	Leukaemia	5	4.1	1.5	0.5 to 3.5	3

See Methods section for estimating RR. Obs, observed, exp, expected.

BRCA1?

Table 2. Cancer Susceptibility in Male Carriers of Mutations in *BRCA1* and *BRCA2*, As Reported in More Than One Study

Organ Site	US White Male (%)	Lifetime Risk of Cancer (to age 80 years)			
		Male <i>BRCA1</i> Mutation Carriers		Male <i>BRCA2</i> Mutation Carriers	
		%	RR	%	RR
Breast	0.11	Increased		7	80 [6]
Prostate	16.2	33 to age 70 years		Increased below 65 years	
			1.3 [42]	Non-OCCR, 34	2.5 [6]
				OCCR, 19	0.5-2 [6]
		39 (Jewish) [43]		39 (Jewish) [43]	
Cutaneous melanoma	2.0	NS		5	2.3 [44]
Ocular melanoma	< 0.1	NS		Increased	
Colon	6.0	NC	2 [41,42]	NS	
Pancreas	1.2	3-4	2-3 [41,42]	2-5	2.8 [44]
				5-8 (Jewish) [15]	
Other	Stomach: 1.1	Stomach: NC [41]		Stomach: increased [6,44]	
				Gall bladder, bile duct: increased [44]	

NOTE. General population statistics from SEER Cancer Statistics [15].
Abbreviations: RR, relative risk or increase in risk compared with the general population; OCCR, ovarian cancer cluster region of *BRCA2*; NS, not significant; NC, not consistent; SEER, Surveillance, Epidemiology, and End Results.

Liede, JCO 2004

- “ Voorspelling uit buitenlandse data
- . Risico's voor mnl BRCA1 dragers < BRCA2
  - . Landelijke cijfers voor BRCA1 volgen

Screeningsadviezen voor mannelijke dragers?

Niets definitiefs nog, wel initiatieven

“ Prostaatkanker:

- . Canada: vanaf 40 jaar voor dragers (PSA)
- . Europese studie, ook NL in voorbereiding, ws vanaf 45 jaar, aanvang 2010-01

“ Alvleesklierkanker (in studieverband loopt):

- . Alleen in families waarin meer dan eenmaal alvleesklierkanker is voorgekomen, via vier centra: AMC, NKI-AVL, EMCR en AZG

Tot slot

- “ Mannen voelen en zich vaak buitenspel
- “ Via kennis is daaraan veel te doen
- “ Wat en hoe vertellen hopelijk iets makkelijker
- “ Zal toch onwenniggen ingewikkeld blijven
- “ Daarom continu aandacht vanuit de klinische genetica, psychologie en uit verenigingen gewenst

Vandaag

- “ Introductie, BRCA1 en BRCA2
- “ Gezondheidsaspecten
- “ **Psychologische aspecten (Daniela Hahn)**